

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2002-2003

1 APRIL 2003

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 22 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit met het oog op de instelling van de dubbele nationaliteit voor de Belgische onderdanen die een vreemde nationaliteit aannemen

(Ingediend door de heer Philippe Monfils)

TOELICHTING

In het Wetboek van de Belgische nationaliteit zijn momenteel een aantal gevallen bepaald waarin de Belgen hun nationaliteit verliezen. Dit voorstel gaat over twee ervan:

«1° hij die de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt en vrijwillig een vreemde nationaliteit verkrijgt;

2° hij die de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt en verklaart afstand te doen van de Belgische nationaliteit; de daartoe strekkende verklaring kan alleen worden afgelegd wanneer de belanghebbende bewijst dat hij een vreemde nationaliteit bezit of die als gevolg van zijn verklaring verkrijgt of herkrijgt;» (artikel 22, § 1, 1° en 2°, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit).

Het komt ons voor dat in het eerste geval geen recht wordt gedaan aan het principe van gelijkheid tussen enerzijds de Belg die zich in het buitenland heeft gevestigd en zijn nationaliteit verliest door die van het gastland aan te nemen, en anderzijds de vreemde onderdaan die zich in België vestigt en een nieuwe nationaliteit verwerft zonder zijn oorspronkelijke nationaliteit te verliezen. Dit wetsvoorstel wil aan dit verschil

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2002-2003

1er AVRIL 2003

Proposition de loi modifiant l'article 22 du Code de la nationalité belge en vue d'instaurer le principe de la double nationalité pour les ressortissants belges qui acquièrent volontairement une nationalité étrangère

(Déposée par M. Philippe Monfils)

DÉVELOPPEMENTS

À l'heure actuelle, le Code de la nationalité belge prévoit un certain nombre d'hypothèses dans lesquelles les Belges perdent leur nationalité. Parmi ces hypothèses, on retiendra:

«1° celui qui, ayant atteint l'âge de dix-huit ans, acquiert volontairement une nationalité étrangère;

2° celui qui, ayant atteint l'âge de dix-huit ans, déclare renoncer à la nationalité belge; cette déclaration ne peut être faite que si le déclarant prouve qu'il possède une nationalité étrangère ou qu'il l'acquiert ou la recouvre par l'effet de la déclaration;» (article 22, § 1er, 1° et 2°, du Code de la nationalité belge).

Il nous apparaît que la première hypothèse ne garantit pas le principe d'égalité entre d'une part le Belge établi à l'étranger qui perd sa nationalité en adoptant celle de son pays d'accueil et d'autre part le ressortissant étranger s'établissant en Belgique, acquérant une nouvelle nationalité sans perdre sa nationalité d'origine. La présente proposition de loi entend mettre fin à cette différence de traitement. Il est

in behandeling een einde maken. Er zij op gewezen dat het verlies van de Belgische nationaliteit het verlies meebrengt van voor het stemrecht en de diplomatieke bescherming essentiële eersterangsrechten.

Buiten die nadelen van materiële maar niettemin essentiële aard, moet men rekenen dat het verlies van de Belgische nationaliteit de burger treft in het wezen van wat zijn geschiedenis en herkomst is. Sommigen zullen zeggen dat de keuze van een vreemde nationaliteit onverschilligheid ten aanzien van het land van herkomst met zich brengt. Men mag ook niet vergeten dat de rechtsorde in bepaalde andere landen de onderdanen die zich binnen hun grenzen vestigen verplicht hun nationaliteit aan te nemen, zodat zij nog meer sociale en andere voordelen krijgen. Het gaat in dat geval dus om een rationele keuze die ten opzichte van het land van herkomst geen enkele verwerping inhoudt. Derhalve is het aangewezen de betrokken rechtsbepaling in die visie op te nemen, zonder de Belgische onderdaan nog langer zijn nationaliteit te laten verliezen.

Men zal ook merken dat de voorgestelde wijziging een omkering is van de door de wetgever van 1984 ingestelde regeling. Die scheef immers voor dat de Belgische onderdaan die de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt en een vreemde nationaliteit aanneemt, zijn staat van Belg verliest. De mogelijkheid wordt hem niettemin geboden die nationaliteit te herwinnen door middel van een verklaring overeenkomstig artikel 15 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, op voorwaarde dat hij gedurende de twaalf aan die verklaring voorafgaande maanden in België heeft verbleven. Als aan die laatste voorwaarde niet is voldaan of het verlies van de Belgische nationaliteit voortvloeit uit afstand, kan de procureur des Konings toch nog oordelen geen negatief advies te moeten geven.

Zoals blijkt, gaat het hier om een vrij zware formele procedure. Door de Belg in beginsel zijn oorspronkelijke nationaliteit te laten behouden, strekt dit wetsvoorstel ertoe die formaliteiten aanzienlijk te vereenvoudigen. Uiteraard behoudt de burger die toch van zijn Belgische nationaliteit afstand wenst te doen, die mogelijkheid overeenkomstig artikel 22, § 1, 2°, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit.

*
* *

entendu que la perte de la nationalité belge entraîne la perte de droits essentiels au premier rang desquels figurent le droit de vote et la protection diplomatique.

Au delà de ces inconvénients d'ordre matériel mais essentiels, il convient de mesurer que la perte de la nationalité belge touche le citoyen au cœur de ce qui fonde son histoire et ses racines. L'on dira que le choix d'une nationalité étrangère emporte le détachement par rapport à son pays d'origine. Il faut ici rappeler que le droit de certains pays étrangers impose aux ressortissants s'établissant chez eux d'acquérir leur nationalité pour bénéficier d'avantages sociaux et autres. Il s'agit donc dans cette hypothèse d'un choix rationnel qui n'implique aucun rejet par rapport à son pays d'origine. Il s'indique dès lors que le droit s'inscrit dans cette optique en n'imposant plus au ressortissant belge de renoncer à sa nationalité.

Au surplus, on remarquera que la modification proposée renverse le système prévu par le législateur de 1984. Selon celui-ci, lorsqu'un Belge, ayant atteint l'âge de dix-huit ans, acquiert volontairement une nationalité étrangère, il perd sa qualité de Belge. Toutefois, il lui est offert la possibilité de recouvrer cette nationalité par une déclaration conforme à l'article 15 du Code de la nationalité belge, à la condition qu'il ait eu sa résidence en Belgique pendant les douze mois qui précèdent ladite déclaration. Si cette dernière condition n'est pas remplie ou si la perte de la nationalité belge résulte d'une renonciation, le procureur du Roi peut néanmoins juger ne pas devoir émettre un avis négatif.

On le voit, il s'agit de formalités relativement lourdes. La présente proposition en établissant par principe que le Belge conserve sa nationalité d'origine tend à simplifier considérablement ces formalités. Il est entendu que le citoyen désirent néanmoins renoncer à la nationalité belge conserve cette possibilité conformément à l'article 22, § 1er, 2°, du Code de la nationalité belge.

Philippe MONFILS.

*
* *

WETSVOORSTEL

—————
Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 22, § 1, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit wordt het 1° opgeheven.

27 maart 2003.

PROPOSITION DE LOI

—————
Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 22, § 1er, du Code de la nationalité belge, le 1° est abrogé.

27 mars 2003.

Philippe MONFILS.